

สรุปบทเรียนการพัฒนาความรู้

หลักสูตร

AI for Everyone: ปัญญาประดิษฐ์เพื่ออนาคตของทุกคน

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) นางสาววรยา สุธรรมชัย ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
สังกัด กลุ่มวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
วันที่อบรม 8 กันยายน 2569

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อให้สามารถเข้าใจการนำ AI มาใช้ในการทำงาน
2. เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ AI ในชีวิตประจำวัน
3. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียในการนำ AI มาใช้งาน
4. เพื่อให้มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สรุปบทเรียน

1. หลักการและความสำคัญของ AI ในยุคปัจจุบัน

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คือ เทคโนโลยีที่ทำให้คอมพิวเตอร์สามารถคิดวิเคราะห์ ประมวลผล และตัดสินใจเลียนแบบมนุษย์ได้ ช่วยลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพและความเร็วในการทำงาน ตลอดจนลดข้อผิดพลาดในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเทคโนโลยี AI แบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลักได้แก่

- ☐ Narrow AI (Artificial Narrow Intelligence): AI ที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น การสแกนลายนิ้วมือ ระบบการแพทย์ และการเงิน
- ☐ General AI / Strong AI: AI ที่มีความสามารถเทียบเท่ามนุษย์ เรียนรู้ และแก้ปัญหาได้หลากหลาย
- ☐ Superintelligence AI: AI ที่มีความฉลาดเหนือมนุษย์ ซึ่งคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

2. คำศัพท์พื้นฐานเกี่ยวกับ AI

- ☐ Machine Learning: ระบบที่ป้อนข้อมูลให้คอมพิวเตอร์เรียนรู้เพื่อคาดการณ์หรือตัดสินใจได้ด้วยตนเอง
- ☐ Chatbot: ระบบสนทนาอัตโนมัติ ทั้งในรูปแบบข้อความตัวอักษรและเสียง
- ☐ Data (ข้อมูล): สิ่งที่ AI ใช้ในการเรียนรู้ เช่น ข้อความ รูปภาพ หรือเสียง ข้อมูลยิ่งมาก AI จะยิ่งฉลาดและมีความแม่นยำสูง
- ☐ Algorithm: ชุดคำสั่ง หรือขั้นตอนวิธีการในการแก้ปัญหา
- ☐ Face Recognition: เทคโนโลยีการจดจำใบหน้าเพื่อระบุตัวตน
- ☐ Smart Home / Recommendation System / Automation: เทคโนโลยีบ้านอัจฉริยะ ระบบแนะนำเนื้อหา/สินค้า และระบบอัตโนมัติควบคุมในกระบวนการทำงาน

3. เครื่องมือ Generative AI ที่สำคัญ

Generative AI (GenAI) มีหน้าที่หลักในการสร้างข้อมูล เนื้อหา บทความ ภาพกราฟิก หรือสื่อใหม่ ๆ ตามคำสั่ง (Prompt) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

- ☐ ChatGPT / Dialogflow: ช่วยในการสนทนา ร่างข้อความ สคริปต์ คอนเทนต์ หรือสร้างระบบ Chatbot สำหรับบริการประชาชน

- ☐ DALL-E 2: เครื่องมือแปลงคำบรรยายข้อความให้กลายเป็นรูปภาพ สำหรับทำสื่อประชาสัมพันธ์และกราฟิก

- ☐ DataRobot: แพลตฟอร์ม AI ระดับองค์กรสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ทำนายสถานการณ์ และสร้างโมเดล Machine Learning

- ☐ AI OCR: เทคโนโลยีแปลงข้อความจากภาพ หรือเอกสารกระดาษให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ช่วยจัดการงานทะเบียนและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- ☐ Runway ML: ชุดเครื่องมือ AI ที่ช่วยในการสร้างและแก้ไขไฟล์รูปภาพ วิดีโอ และเสียง

4. การประยุกต์ใช้ AI ในภาครัฐ

การนำ AI มาขับเคลื่อนงานภาครัฐต้องยึดหลัก Citizen-centric governance (มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง) ทำงานเชิงรุกเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

- ☐ ด้านการบริการประชาชน: ใช้ AI Chatbot ช่วยลงทะเบียนและคัดกรองข้อมูลล่วงหน้า เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลารอคอย

- ☐ ด้านการวิเคราะห์เชิงนโยบาย: ใช้ระบบวิเคราะห์ข้อมูล (Dashboard) เพื่อสำรวจความต้องการ พฤติกรรม และสภาพปัญหาในพื้นที่ นำมาสู่การวางแผนนโยบายด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวได้อย่างแม่นยำ

- ☐ ด้านการบริหารจัดการเอกสาร: ใช้เทคโนโลยี AI OCR แปลงเอกสารกระดาษให้เป็นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพิ่มความโปร่งใสและรวดเร็วในการให้บริการ

5. ข้อควรระวังและแนวทางรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์

เนื่องจากการประยุกต์ใช้ AI มีการประมวลผลข้อมูลจำนวนมาก หน่วยงานภาครัฐจึงต้องตระหนักถึงความเสี่ยงและมาตรการป้องกัน ดังนี้

- ☐ ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล: ต้องปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล เช่น หมายเลขบัตรประชาชน หรือเบอร์โทรศัพท์ ไม่ให้รั่วไหลหรือถูกเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาต

- ☐ จริยธรรมและความโปร่งใส: การตัดสินใจของ AI ต้องปราศจากอคติ มีความยุติธรรมตรวจสอบได้ และมีกลไกผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน

- ☐ มาตรการความปลอดภัยทางไซเบอร์: พัฒนามาตรฐานความปลอดภัยเฉพาะสำหรับ AI (เช่น เทคโนโลยี Block chain) เฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องผ่านระบบฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ พร้อมทั้งอบรมสร้างความตระหนักรู้แก่เจ้าหน้าที่

ประโยชน์ที่ได้รับต่อตนเอง

- ☐ สามารถเพิ่มสมรรถนะในการทำงาน เข้าใจกลไกการทำงานของ AI และสามารถเลือกใช้เครื่องมือ GenAI เช่น ChatGPT หรือระบบช่วยสรุปการประชุม/ถอดเสียง มาช่วยเพิ่มความเร็วในการปฏิบัติงาน
- ☐ สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ากับชีวิตประจำวัน เช่น การวางแผนการเดินทาง และการจัดการงานอย่างเป็นระบบ
- ☐ มีความเข้าใจข้อควรระวังเรื่องความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยทางไซเบอร์ ทำให้สามารถป้องกันตนเองจากข้อมูลหลอกลวง หรือภัยคุกคามทางออนไลน์

ประโยชน์ที่ได้รับต่อหน่วยงาน

- ☐ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ และลดต้นทุนในการดำเนินงาน
- ☐ การเรียนรู้แนวทางการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์และมาตรฐานการจัดการข้อมูล ช่วยให้หน่วยงานมีแผนป้องกันความเสี่ยงในการรั่วไหลของข้อมูลและการโจมตีทางดิจิทัล